

## מסורת הש"ס

(א) חולין קטז. כלל"א פ"ז  
 מ"ח, (ב) [המלאה וכתבי  
 הוצע וכן איתא בחולין  
 קיז. וכו' בפירוש"י דהכל],  
 (ג) זכרות סא: יומא פב.  
 סנהדרין עזד, (ד) [ע"י  
 חוס' סוטה י: ד"ה טז],  
 (ה) [דף קטז,] (ו) [קרח  
 יח טז], (ז) בס"א: דמיתות,  
 (ח) בס"א: ישו, (ט) בס"א:  
 מינאה,

## הגהות הב"ח

(ה) גמ' ואם יש אדם  
שממונו חביב:

## גליון הש"ס

ברש"י זאת אומרת.  
משום דאבתי לאו  
בשר בחלב. עי' מנחות  
קא: נרש"י ד"ה הו"ל  
ובתוספו' שם ד"ה פ"גול:

לעזי רנ"י

מלוי"י [מלוי"י ד]. קדחת.

## מוסף רש"י

המעביר עציץ נקוב.  
 וחיטבין זו וסעבין זו בנרם  
 ובינו דנקוב אלא עין  
 מן הכרס (חולין י' ע"א).  
 הוסיף מאתים. הוסיף  
 הן הכרס וכן תחתיה  
 נגדל דירק או גרביני  
 הוסיבם תחתיו, דאין לו  
 מאה שומרים ומשנה  
 דהיתר ותלת תחתיה הוי  
 אסור, אסור, וכן  
 אלא הוסיף מאתים, דלגלג  
 הכרס אין עטלים עד  
 שיאין זו תחתיה דהיתר  
 ואחלש לו אסור (בבבא  
 לא הוסיף. מאתים אלא  
 פחות כל דאין וכו' שם)  
 תחתיה מאתים זו דהוי  
 אסור אחד ומאתים, מותר  
 תחתיה דהיתר. משמע  
 ורענא ענין (בבבא י"ג ע"א).  
 המלאה. משמע מליאו  
 ותפוסה. זרעו. זרעו  
 ומפוקר. בתוך הכרס  
 אסור מיד בהשרעה (שם).  
 זרעו. זרעו. אסור שרש  
 כרב צמח מן אסור לרשב  
 בעין מלאה (שם). למה  
 נאמר בכל מאדוך.  
 יאמר הניב שכן לו  
 שכן שאלו חציב (בבבא  
 י"ג ע"א).  
 לכן נאמר בכל  
 מאדוך. מן המצב ענין  
 (ברכות י"א ע"א). לומר מה  
 אסור צמחין כן יתר מכל  
 הניבין (כן חולין י"ג ע"א).

## מוסף תוספות

א. שהיתה לו שעת הכושר ואסור בהנאה וא לא מצי למיפרך שכן ענוש כרת הוא בהנסקל לא ענוש כרת. מוס' ר"פ.  
ב. ולאחר שנחנ הוא אסור וקודם שנחנ ממי שהיה היה מחוסר שחיטתו. שם.  
ג. וליהדר דינא וליתי במה הצי וכו'. מוס' שאנן.  
ד. ואין כי דרוח והפירות והסופי מאתם ולא פירות העצים  
דאורוחא כמביה הוא הכי דאורוחא כמביה היא גדרותיה  
לפי דריתת כלאים. מוס'

ערלה לא הייתה לה שעת הכושר. שהפרי הזה חגג באיסור וגומר באיסור תאמר בצער בחלב שיש לו שעת הכושר קודם שנימן בחלב: **כלאי הכרם ויניחו.** ובשחיטת חולין) פריך וינימא ערלה תוביח וחזר הדין והתם מתוך לה בכל הבשר ולקמן פריך וינימא מה לכלאי הכרם

שכן לא היתה להם שעת הכושר:  
וזה איום. דכלאי הכרס חלוקין  
להחמיר משאר איסורין ליפדוק האי:  
אביי. אמר ק' היכי ניפדוק היכי  
נסימיה לנמילתיה דלא יתבן צבר  
בחלב מיניה נמוח תלמוד צבר בחלב  
כו' אטו צבר בחלב אכילה כתיבה  
ציה התם נמי לוקין עליו אפי' שלא  
דדרך הגאמיה: מצינא. ונצילה  
אכילה כתיבה ציה. נצילה לאו דוקא  
קאמר דהא מטריפה גמרינן לה. ויש  
מפרשים דמשום דהאי טריפה דקרא  
איירי צאצו ונצטר צבהמה המקשה  
ושחטה כדאמרינן צבהמה המקשה  
לילד (חולין עג:) קרי ליה נצילה דדמי  
לנצילה דלא מישתרו בשחיטה ואין  
נראה לי דטריפה נמי לא מישתריא  
בשחיטה ואי משום דלא מיטמיא  
הך נמי לא מיטמא: ואידך. אביי  
אמר ק' להכי לא כתיב אכילה בגופו  
לחמך שלוקין בו. הלכך לא מצי פריך  
תלמוד צבר בחלב כו': וליפידוק

שעת הכושר קורא  
שמעיה<sup>6</sup> המעביר עצי  
מאתים אסור הוסיף  
רבא תרי קראי כתיבי  
המלאה הא כיצד ז'<sup>7</sup>  
זרוע ובא הוסיף אין ז'  
א"ר יוחנן בכל מתרס  
היכי דמי אי נימא דר'  
אשירה נמי ואי דל'  
איסורין שבתורה נמי  
ואפ' הכי עצי אשירה  
אומדן אס נאמר<sup>2</sup> בכלל  
מאודך ואם נאמר בכלל  
נפשך אלא לומר לך א'  
עליו מממונו לכך נא  
אדם שמומו חביב  
בכל מאודך כי אתא  
יבכל מתרפאין<sup>7</sup>

חשיב ליה והרי הוא כאילו זה לבד וזה לבד וכן כלאים כ"ו שלא נשאר  
הרי הן כמונחין כדלעיל ועוד כי אמר לעיל חמץ בפסחא יוכיח מיבטי  
ליה למימר שהיתה לו שעת הכושר משנקרא חמץ בפסחא והא ליחא  
ועוד מדמוחביב רב שמעיה הוסיף אין לא הוסיף לא מכלל דליכא מאן  
דסליק אדעתיה משעת זריעה אללא הוה סלקא דעתיה תוספת אין  
עיקר לא ולשון עיקרן משמע כדפרישית דללישנא צבחה הכי הוה  
ליה למימר זאת אומרת אללא הכרס בהשגה נאפרו: **המעציר**  
**ע"ז נקוב צברס.** וזרעים צבורים כצבר צמחו הוסיף המנחם צברס  
מאמרים אחד מן המאמרים שיש בו עכשיו שמתחלה היו בו קל"ט  
שיעורים כתוספת זו ועכשיו יש בו מאמרים אסורין לפי שאין בהיתר  
הראשון כדי לנטל התוספת האסור שהערלה וכלאים אין בטלין  
אלא בנאמרים של היתר לבד האיסור לא הוסיף מאמרים אללא פחות  
כל שהוא מותר דיש בו כדי להעלות צבחה ומאמרים ובספרי"י יליף  
ליה מתרומה שעולה צבחה ומאה וכלאים שכלל את אסוריו  
באסורין בהנאה כפל את עלייתן. ודוקא נקט נקוב דיונק מאקרקע  
דקר אורי: **לא הוסיף לא.** אלמא אין הזריעה נאפרת: **מליאה**  
הורע משמע שאף הזריעה נאפרת מיהו קודם השגה כנחל  
דכתיב מלאה: **כלל מתפרפאין.** אפילו באיסורי הנאה: **למה נאמ**  
שזה חביב ופעמים שזה חביב לכך הוצרכו שניהן לומר אהוב את זה

כל שעה פרק שני פסחים

**מה** לערעה שכן לא היתה לה שעת הבושר. הקשה ריב"א נילף מערלה שהיתה לה שעת הכושר כגון נטל ענף מאילן של היתר שלא נגמרו פירותיו והרכיבו או נטעו ואומר ר"י דליתו אוסר אלא מה שגדל אחר שהרכיבו או נטעו וזה לא היה לו שעת הכושר

והענף עצמו איזו נאסר אלס מפני מעורבות האיסור ואם היה יכול להציל אותו הענף ממה הגדל אחרי כן היה מותר וכן כלאי הכרם אי לא היה עיקרו נאסר או מעציר ענין נקוב חשוב לא היה לו שעת הכושר שהאיסור הגדל אחרי כן לא היה לו מעולם שעת הכושר: **במה** לחמין בפסח שכן ענוש ברת. ומשור הנסקל לא מבי' למימר יריכת\* דמה לעקל ולשור הנסקל שכן לא היה להם שעת הכושר לאכילה: <sup>א</sup>

**כִּלְאֵי הַכֶּרֶם יוֹבִיחוּ.** צַדִּיק כֵּל הַכֶּסֶם  
(חולין קטו): פֶּרֶךְ<sup>1</sup> וְיִמְאָה  
עֲרֵלָה תוֹרִים וּמִשְׁנֵי וּנְרָאָה לְרִי' הַכֹּהֵן  
מִזֵּי לְמִילֵךְ צִמָּה מִזֵּינוּ מִכְלָאֵי הַכֶּרֶם  
לְחֻדוּדֵיהֶם דִּמָּה כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁכֵּן  
נַעֲבָדָה צוּ עֲצִירָה וְאִסּוּרָה בְּצִלְהֵיהֶם  
וּבְהִלָּאֵה אֶף אֵלֶּי אֲצִיט צֶבֶר צִמְלָה  
וְכו' אֵלֶּה יִנְחֹל לִיָּה לְמִילֵךְ מִכְלָה  
צִק"ו לֹאִילִים טַפִּי: **מָה** לְבִלְאֵי  
הַכֶּרֶם שֶׁכֵּן לְזֻקִים עָלֵיו שָׂא בִּדְרֹךְ  
כו'. תִּמְנָה לְרַשְׁעִיָּה הִיא גּוֹפֵא יִנְלֵךְ  
צִמָּה מִזֵּינוּ מִכְלָאֵי הַכֶּרֶם שִׁילְקוּ עַל  
צֶבֶר צִמְלָה שֶׁלֹּא כִּדְרֹךְ הִנָּחָה וְאוֹמֵר  
ר"י דְּלִיכָא לְמִילֵךְ דְּלִיכָא לְמִימֵר דְּשׁוּר  
הַנִּסְקָל וְחֻמְדָּן שְׁעֵבֶר עֲלֵיו צִלָּל יִרְאָה  
יִרְיָה שֶׁנַּעֲבָד צוּ עֲצִירָה וְאִסּוּר  
בְּצִלְהֵיהֶם וְאִינוּ אִסּוּר אֵלֶּה כִּדְרֹךְ  
הִנָּחָה לְצִלְהֵיהֶם כְּמִידָּה צִק"ו:

**עיקרן נאשרין:** אומר ר"י שגם הגענוילים והקס שגדל ממנו נאשר כדלמריין לקמן (ד' טו:): תנור שהסיון בקליפ' ערלה או בקשין של כלל' הכרס חש' יומן וקשה לר"י דבפרק האשה שפגלו (מכובות דף פ. וסג) גבי מוילא הוצאות על נכס' אשתו וכו' מפרש רב יהודה אפי' לא אכל אלא חצילי וזמורות רב יהודה לטעמיה דלמרי אכלה ערלה וכלאים ושביעית היו חוקה פ"י אע"פ שצבכל אלו אין יכול לטבול ר"י האשה' שהפירות אסורין אלמא עזי כלאים

שרו ואומר ר"ת דהתם מ"ירי צלותן ע"נים שהיו קודם וזרעית כלל"ס  
וקודם שהסוף מ"מס"ס אכל אותן שגדלי"ן אחרי כן אסורין מאחר  
שהסוף מ"מס"ס:

**הוא"ל** והיתה לו שעת הבושר קודם השרשה. והא דאמרין  
צ"ק דמנחות (דף ר. ו. וסס) גבי טריפה דכלל"ס לא  
היה להם שעת הבשר התם קאי על משקל ישראל ומשקה לא  
היה לו לעולם שעת הבשר":

**חז"ן מעצי אשירה.** נראה לר"י דמייירי כגון שאין יכול להתרפה משאר ענים אלא בזה כגון על ידי שדים או שום דבר אחר משום דלמי למיטעי בחר ע"ז וגבי בן דמא בע"ז פרק שני (דף מ: ושם) שנשכו נחש וצא יעקב איש כפר כנניא לרפאותו ולא הניחו ר' ישמעאל משום דאפיקורסות<sup>א</sup> משכח ומפרש שירושלמי ב' שמונה שרצים שהיה רואה לנחוש לו בשם זריה אצל ע"ז תחזושת שרי כדאמר<sup>ב</sup> התם (דף כה: דר' אבהו רמא ליה יעקב אפיקורסא<sup>א</sup>) סמא אשקיה: אף

יְדוּלִיץ: הורע. הראשון: זרוע מעיקרו. צכרס נהרשרה דכחפב  
מחא צכדא דמי: זרוע וצא. קודס לכן הוסיף אין לא הוסיף לא  
כלל מאודך. יאמר החציב משיניה ודיו ומפרש לפי שפעמים  
יין יותר מן החציב עליך והמתרפא צעלי אשרה נראה כמודה בה:  
ושפיתות

עין משפט  
נר מצוה

**א** מ"י פ"ד מהלכות  
מאכלות אסורות ה' י'  
יא טו"ע שס:  
**לא** ב מ"י פ"ה מהל'  
כלאים ה' י' טו"ע  
י"ד ס' רלו טו"ע ט:  
**לב** ג מ"י שס ה' י' כג  
טו"ע שס סק"ף ז:  
**לג** ד מ"י פ"ה מהלכות  
יסקרי ה' י' טו"ע  
סג ע"ן ה טו"ע ה' י'  
ס' קנה סק"ף ג ר"ב אל"פס  
כ"ן ובע"ז פ"ד ז' שלח[:

יה אור השלם

1. לא תזרע פרמך  
כלאים פן תקדש  
המלאה הזרע אשר  
תזרע ותבואת הכרם:  
דברים כב ט

2. ואהבת את יי אלהיך  
בכל לבבך ובכל נפשך  
ובכל מאדך: דברים ו ה

## רבינו חננאל

[illegible]

(א) דברי רבינו הוא כפי' הי"מ שהובא ברש"י כאן ד"ה זאת אומרת ואולי דרש"י כיון בזה על דברי הר"ח ו"ל אלו.